

Els contes excel·lents de Jeffrey Eugenides

Sofia Coppola va adaptar al cinema *Les verges suïcides*, debut d'Eugenides. PARAMOUNT

PERE ANTONI PONS

Jeffrey Eugenides (Detroit, 1960) n'ha tingut prou amb tres novel·les per esdevenir un dels grans escriptors de la literatura nord-americana contemporània.

Va sorprendre a tothom amb un debut morbídamment estrany i enlluernador. *Les verges suïcides* (1993) era una història iniciàtica paradoxalment amarada d'un sentit luctuós i terminal de l'existència. Mitjançant un narrador plural prodigiós, contava la meravella i el terror d'uns amics adolescents –els narradors– que, en un suburbi benestant del Michigan dels anys 70, assisteixen als suïcidis successius de cinc germanes precioses i llestes d'una família ultracatòlica. Sofia Coppola la va adaptar al cinema en la seva *opera prima*.

Quan es va publicar l'any 2002, *Middlesex* va representar molt més que la consagració d'un autor extraordinàriament prometedor. Guardonada amb el Pulitzer, amb més de quatre milions d'exemplars venuts, és un dels títols ja canònics de la literatura nord-americana del segle XXI. Extensa, amb un arc temporal que abasta vuit dècades, amb escenaris tan dispersos com la Turquia dels anys

20 i la San Francisco moderna, és la història personal i familiar d'un hermafrodita d'origen grec. Amb una prosa musculosa i exquisida, tracta a fons dos dels temes centrals –sovint complementaris– de la cultura nord-americana: la immigració i la identitat. Menys monumental, aparentment més lleugera i d'ambicions més modestes, *La trama matrimonial* (2011) és una novel·la iniciàtica en forma de triangle amorós. Tenia totes les virtuts d'Eugenides: una prosa rica i sempre precisa, un ritme àgil però mai atrafegat, i uns personatges d'una humanitat fluctuant i complexa, sempre tractats amb intel·ligència i emoció.

Aquesta barreja d'intel·ligència –lúcidesa descriptiva i analítica– i emoció –pietat i una certa benevolència– també és omnipresent al nou llibre d'Eugenides. *Denúncia immediata* és un volum de deu relats, la majoria d'ells apareguts inicialment en revistes entre els anys 1988 i 2017. Havent estat escrits al llarg de tres dècades, per força són variats tant pel que fa als temes i els escenaris com als tipus de relacions humanes que descriuen.

Amb tot, la mirada penetrant però càlida amb què Eugenides mira tots els personatges fa que les dues velles

amigues que per fi decideixen agafar les regnes de les seves vides (al conte *Rondinaires*) no ens semblin tan diferents del cosmòleg il·lustre i l'estudiant índia que protagonitzen el conte que dona títol al recull, o del matrimoni format pel músicòleg Rodney i la seva esposa (al memorable *Música antiga*), cada cop més atrapats en una teranyina de concessions, problemes econòmics i autoengany. El mateix pot dir-se de les famílies protagonistes de *Trobar el dolent* i *Multipropietat*, dues incursions en la fragilitat de l'èxit i en la cara fosca del Somni Americà, d'un patetisme no exempt d'humor.

Una menció a part mereixen *Correu aeri* i *La vulva oracular*. El primer té com a protagonista un dels personatges de *La trama matrimonial*, un estudiant de teologia afamegat d'espiritualitat que aquí trobem místicament malalt de disenteria en ple periple per l'Àsia. El segon, temàticament vinculat a *Middlesex*, conta la història d'un sexòleg famós a qui han refutat les seves teories i que, en un poble africà, ha de fer front a una situació sexualment incòmoda. *Xeringa* –una dona soltera vol quedar embarassada– i *Jardins impensats* –sobre la relació incipient entre dos amics veterans i dues amigues joves– són exemples esplèndids de l'habilitat d'Eugenides per mostrar els plecs emotius i la textura moral d'uns personatges que fracassen quan sembla que tenen l'èxit a tocar o que, al contrari, se senten revifar quan sembla que tot està perdut.

Des d'un punt de vista sociopolític, *Gran experiment* és una petita obra mestra. L'acció transcurre en l'Amèrica cínica, mentidera i desencisada de Bush Jr., i Eugenides s'ho fa venir bé per escriure un cant d'amor preciós a l'Amèrica més minoritàriament idealista, la que encara creu, d'una manera radical i no adulterada per la cobdícia, el racisme o l'ultrapatriotisme, en els principis fundacionals del país.

En conjunt, *Denúncia immediata* és un llibre magnífic. Ajuda a apreciar-ho l'excel·lent traducció de Ferran Ràfols Gesa. ♦♦

DENÚNCIA IMMEDIATA
JEFFREY EUGENIDES
ANAGRAMA
TRADUCCIÓ DE FERRAN RÀFOLS
312 PÀG. / 19,90 €

L'ESCUMA DE LES LLETRES

LLUÍS A. BAULENAS

Sempre Modiano

Hi ha autors que demanen grans adhesions. O t'agraden o no t'agraden. I intuïm que el premi Nobel de literatura del 2014, Patrick Modiano, n'és un. I és així, en general, perquè ell sempre ha dit (ho ha repetit mil vegades) que escriu la mateixa novel·la. I no és una manera de dir, és així. D'aquí l'adhesió total o el rebuig. Salvant excepcions, li agrada situar *alter egos* en les seves novel·les: escriptors que són com ell, que tenen la mateixa edat que ell i que expressen els mateixos dubtes i opinions davant la vida, l'amor i les dones. Per altra banda, són personatges que, com ell, passen per París. I les passejades provoquen coses, fan reviu records, esdevenen el pinyol entorn del qual es construeix la novel·la. I que bé que passen, senyores i senyors! Sense escarafalls, de mica en mica, la ciutat entra dins el lector. I, sense que se n'adonis, Modiano ja te l'ha col·locada de coprotagonista. És a dir que l'argument ni s'entendria ni podria existir sense la ciutat. Els passeigs evocuen tota mena de records en l'autor. Aquesta és una altra de les constants de Modiano, i no se n'amaga gens: viu abocat al passat, al seu passat, amb la idea fixa de recuperarlo a través d'aquests personatges (que són ell), que miren enrere un cop i un altre per aclarir, esvair o recordar obsessions. Els fantasmes personals que Modiano reviu a cada novel·la són creïbles. La majoria de les vegades estan relacionats amb dones. I tot mig esvaït pel temps transcorregut.

La mateixa novel·la

A la seva darrera novel·la, de títol ben explicatiu, *Records dorments* (magníficament traduïda, com en altres ocasions, per Mercè Ubach, i publicada a Proa), el protagonista és un escriptor ja gran que evoca uns episodis relacionats amb tres dones que el van colpir en el seu moment, 50 anys enrere, i que emergeixen de la boira del passat. A *L'herba de les nits* (Proa, 2014, també traduïda per Mercè Ubach) també és un autor d'edat avançada que rememora un afer de 50 anys abans protagonitzat per una dona de la qual es va enamorar. A *L'horitzó* (Proa, 2010, traducció d'Eulàlia Sandaran), un home, 40 anys més tard, rememora el seu amor per una dona enigmàtica coneguda casualment pels carrers de París. N'hi ha uns quants exemples. Podríem trobar-ne molts més. Modiano és així. L'agafes o no. Jo l'agafo sempre. ♦♦

L'APARADOR

ARA

ASSAIG

El posanarquismo...
MICHEL ONFRAY
Biblioteca Nueva

Aprofitant el 50è aniversari del Maig del 68, el filòsof Michel Onfray en reivindica el llegat amb l'assaig *El posanarquismo explicado a mi abuela*. A través d'una visió personal, l'autor elabora una nova perspectiva llibertària i reivindica el poder individual per canviar el món.

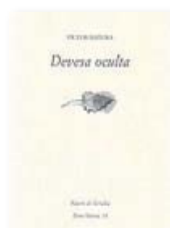
FICCIO

7-7-2007
ANTONIO MANZINI
Salamandra

El detectiu Rocco Schiavone s'enfronta al seu passat més tèrbol en la cinquena entrega de la sèrie policíaca. Amb un estil directe i una trama carregada d'acció, Manzini construeix una història de venjances i violència que conduirà el protagonista de la novel·la cap a la seva perdició.

POESIA

Devesa oculta
VÍCTOR MAÑOSA
Versàlia

El poeta i matemàtic Víctor Mañosa firma un poemari en què explora la por i la meravella. A través de poemes breus que s'acompanyen de les il·lustracions de José Moreno, Mañosa reflecteix les seves impressions davant la bellesa de la natura, l'impacte de la memòria i el pas del temps.